

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

او الدجا

3 حق (قسط: پهرين)

16 آڪٽوبر 2025

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

- (1): مختلف موضوعن تي مختصر بيان: 5 منٽ (2): دُعا ياد ڪرائڻ: 5 منٽ
(3): جائزو: 5 منٽ ڪُل وقت: 15 منٽ

اڄ جي سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن ۾ **اولاد جا 3 حق (قسط: پهرين)** جي باري ۾ معلومات فراهم ڪئي ويندي ۽ **فرض نماز کان بعد پڙهڻ واري دعا** ياد ڪرائي ويندي ۽ آخر ۾ **نيڪ اعمال** جي رسالي مان اجتماعي جائزو به ورتو ويندو.
إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!

دُرُودِ شَرِيفِ جِي فَضِيلَت

آخري نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان آهي: مون تي درود پاڪ پڙهڻ ڀل صراط تي نور آهي، جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي 80 ڀيرا درود شريف پڙهندو ان جا 80 سالن جا گناهه معاف ڪيا ويندا. (1)

صَلُّوا عَلَی الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَی مُحَمَّدٍ

اولاد جا 3 حق (قسط: پهرين)

آيت مبارڪ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا

(پارو: 28، سورة تحريم: 6)

ترجمو ڪنزالعرفان: اي ايمان وارو! پنهنجي جانين ۽ گهر وارن کي ان باه کان بچايو.

يعني اي ايمان وارو! ❖ الله پاڪ جي عبادت ڪري، الله پاڪ جي احڪامن جي پيروي ڪري، پاڻ کي ۽ ❖ پنهنجي اهل و عيال جي بهتر انداز ۾ تربيت ڪري.

سنا اخلاق سيڪاري ڪين جهنم جي باه کان بچايو ...! (1)

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

پياري آقا، مديني واري مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو:

أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا أَدَبَهُمْ

ترجمو: پنهنجي اولاد جي عزت ڪريو ۽ ڪين سنا آداب سيڪاريو. (2)

اولاد جا 3 حق

پيارا اسلامي پائرو! اولاد الله پاڪ جي هڪ عظيم نعمت آهي، دين اسلام

جهڙي طرح والدين جا حق ادا ڪرڻ جي تاڪيد ڪئي آهي، اهڙي طرح اولاد جا

حق ادا ڪرڻ جو به حڪم فرمايو آهي، تنهنڪري پُٺُ هجي يا ڌيءُ اولاد جا والدين

تي تمام گهڻا حق آهن، جن مان 3 حق اسان اڄ سڪنداسين.

پهريون حق: بهترين ماءُ جي چونڊ ڪرڻ

وضاحت: اولاد جو سڀ کان پهريون حق جيڪو سندن پيدائش کان به اڳ ۾

آهي، اهو پنهنجي اولاد جي لاءِ سٺي ماءُ جي چونڊ ڪرڻ آهي، ڇاڪاڻ ته ٻار جي

زندگي ۾ ماءُ جي وڏي اهميت آهي، ماءُ جيتري سٺي هوندي اولاد جي تربيت به

ايتري ئي سٺي ٿيندي، ڇو جو علم ۽ تربيت جي شروعات ماءُ جي هنج ڪان ئي

ٿيندي آهي، تنهنڪري نڪاح جي لاءِ سٺي، بااخلاق ۽ باڪردار عورت جو

انتخاب ڪرڻ اولاد جو پهريون حق آهي. پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو:

عورت سان نڪاح ڪرڻ ۾ چار ڳالهين ڏنيون وينديون آهن (1): مال (2):

1.... تفسير نور لاء عرفان، پارہ 28، سورہ التحريم، تحت الآيت: 6، صفحہ: 895۔

2.... سنن ابن ماجه، ڪتاب الادب، باب بر الوالد والاحسان الى البنات، صفحہ: 591، حديث: 3671۔

خاندان يعني حسب نسب (3): خوبصورتِي ۽ (4): ديندارِي. پوءِ آقا

ڪريم صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمايو: توهان دينداري کي ترجيح ڏيو. (1)

بيون حق: ٻار جي ڪن ۾ آذان ڏيڻ

وضاحت: پيدا ٿيڻ کان پوءِ ٻار جي ڪن ۾ آذان ڏيڻ سنت آهي. (2) پياري آقا،

مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: جنهن شخص جي گهر ۾ ٻار پيدا ٿئي، ان جي ساڄي ڪن ۾ آذان ۽ کاٻي ڪن ۾ اقامت چئي وڃي ته اهو ٻار

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ (يعني مرگهي جي بيماري) (*Epilepsy*) کان محفوظ رهندو. (3) امام

اهل سنت، امام احمد رضا خان رحمه الله عليه فرمائن ٿا: ٻار جي پيدائش کان پوءِ

جيڪڏهن آذان ڏيڻ ۾ دير ڪئي وڃي ته، اڪثر ڪري مرگهي جو مرض لڳي

ويندو آهي. جيڪڏهن ٻار جي پيدائش کان پوءِ پهريون ڪم اهو ڪيو وڃي ته ٻار

کي وهنجاري، ان جي ڪنن ۾ آذان ۽ اقامت چئي وڃي ته **إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمُ!** اهو ٻار

سموري حياتي مصيبتن ۽ بين آفتن کان محفوظ رهندو. (4) ٻار جي ڪنن ۾ آذان

انهيءَ ئي طريقي سان ڏني وڃي، جيئن نماز جي لاءِ ڏني ويندي آهي. بهتر اهو

آهي ته ساڄي ڪن ۾ 4 ڀيرا آذان ۽ کاٻي ڪن ۾ 3 ڀيرا تڪبير چئي وڃي.

ٽيون حق: ٽحنيڪ (يعني گهٽي يا سٽي ڏيڻ)

وضاحت: ڪجور يا ڪا مٺي شيءِ پنهنجي وات ۾ چٻاڙي ٻار جي وات ۾ وجهڻ

کي ٽحنيڪ چئبو آهي. ان کي گهٽي يا سٽي به سڏيو ويندو آهي. ٽحنيڪ (گهٽي

1....بخاري، ڪتاب الزڪا، باب الاكفاء في الدين، صفحہ: 1312، حديث: 5090-

2....لمعات التفتيح، ڪتاب الصيد والذبايح، باب العقيدة، جلد: 7، صفحہ: 220، تحت الحديث: 4158-

3....الجامع الصغير، صفحہ: 545، حديث: 9085-

4....ملفوظات عليحضرت، صفحہ: 417/418-

(1) ڏيڻ سنت آهي.

تَحْنِيڪ بابت مدني ڳل: ◉ تَحْنِيڪ (يعني گهٽي ڏيڻ) وارو ڪجور يا ٻي ڪا مٺي شيءِ پنهنجي وات ۾ چٻاڙي نرم ڪري، پوءِ ٻار جي وات ۾ وجهي ◉ اڄڪلهه تَحْنِيڪ (يعني گهٽي ڏيڻ) وقت ڪجور يا ٻي شيءِ وات ۾ چٻاڙڻ کان سواءِ ئي ٻار جي وات ۾ وڌي ويندي آهي، اهو تَحْنِيڪ (گهٽي ڏيڻ) جو صحيح طريقو نه آهي ◉ تَحْنِيڪ ڪنهن نيڪ، صالح ۽ پرهيزگار شخص کان ڪرائڻ بهتر آهي، ان سان برڪتون حاصل ٿينديون. حضرت عائشه صديقه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا کان روايت آهي ته نبي ڪريم رُووف الرحيم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جي بارگاه ۾ ٻار آندا ويندا هئا، پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ انهن جي لاءِ برڪت جي دعا ڪندا هئا ۽ تَحْنِيڪ فرمائيندا هئا. (2)

دهرائي

اڄ اسان اولاد جا 3 حق سکيا آهن، بيهردهرائي ونو!

(1) بهتر ماءُ جي چونڊ ڪرڻ (2) ٻار جي ڪنن ۾ آذان ڏيڻ (3) تَحْنِيڪ ڪرڻ (يعني گهٽي يا سُٽي ڏيڻ)

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن ۾ ياد ڪرائي ويندڙ دعا

فرض نماز کان بعد پڙهڻ واري دعا:

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمو: اي الله پاڪ! تون سلامتي ڏيڻ وارو آهين ۽ تنهنجي ئي طرف کان سلامتي آهي، تون برڪت وارو آهين اي جلال ۽ بزرگيءَ وارا! (3)

1.... لمعات التفتيح، ڪتاب الصيبر والذباح، جلد: 7، صفحہ: 164، تحت حديث: 4080-

2.... مسلم، ڪتاب الطهارة، باب حكم بول الطفل الرضيع... الخ، صفحہ: 123، حديث: 286-

3.... مسلم، ڪتاب المساجد ومواضع الصلاة، باب استحباب الذكر 217، حديث: 592-

اجتماعي جائزي جو طريقو (72 نڪ اعمال)

روزانو 56 نڪ اعمال:

- (1): سنيون سنيون نيتون ڪيون؟ (2): پنج ئي نمازون باجماعت ادا ڪيون؟
- (3): هر نماز کان پھريان نماز جي دعوت ڏني؟ (4): رات جو **سُورَةُ الْبَلَدِ** پڙهي يا
- ٻڌي؟ (5): هر نماز کان پوءِ آية الڪرسي، تسبيح فاطمه ۽ **سُورَةُ الْاِخْلَاصِ** پڙهي؟
- (6): ڪنز الايمان مان 3 آيتون يا صراط الجنان مان 2 صفحا ترجمي ۽ تفسير سان پڙھيا يا ٻڌا؟ (7): شجري جا اوراڊ پڙھيا؟ (8): 313 پيرا ڏرود شريف پڙھيو؟ (9): اکين کي گناھن کان بچايو؟ (10): ڪنن کي گناھن کان بچايو؟
- (11): فضول نظري کان بچندي نگاهون هيٺ رکيون؟ (12): 12 منٽ مڪتبه المدينه جو اصلاحي ڪتاب پڙھيو؟ (13): اذان ۽ اقامت جو جواب ڏنو؟ (14): غصي جو علاج ڪيو؟ (15): پنهنجو جائزو ورتو؟ (16): پنهنجي نگران جي اطاعت ڪئي؟ (17): ”توهان“ ۽ ”جي“ چئي ڳالھايو؟ (18): مدرسة المدينه بالغان ۾ پڙھيو يا پڙھايو؟ (19): عشاء جي جماعت کان پوءِ ٻن ڪلاڪن جي اندر گھر پهچي ويا؟ (20): 2 ڪلاڪ ديني ڪمن تي خرچ ڪيا؟ (21): فجر لاءِ جاڳايو؟
- (22): ٻين جي گھرن ۾ جهاتي پائڻ کان بچيا؟ (23): گھر ۾ درس ڏنو؟ (24): مسجد ۾ درس ڏنو يا ٻڌو؟ (25): سنّت جي مطابق لباس پھريو؟ (26): زلفون رکڻ جي سنّت تي عمل ڪيو؟ (27): هڪ منٽ ڏاڙهي آهي؟ (28): گناھ ٿيڻ جي صورت ۾ فوري طور توبه ڪئي؟ (29): سنّت جي مطابق ماني کاڌي؟
- (30): مسلمانن کي سلام ڪيو؟ (31): سنن تي ڪجهه نه ڪجهه عمل ڪيو؟
- (32): ظھر جون چار قبليه سنتون فرض کان پھريان ادا ڪيون؟ (33): تهجد يا صلوة الليل ادا ڪئي؟ (34): اوابين يا اشراق ۽ چاشت پڙھيون؟ (35): عصر يا عشاء جون سنّت قبليه پڙھيون؟ (36): 12 ديني ڪمن مان گھٽ ۾ گھٽ هڪ ديني ڪم جي ترغيب ڏياري؟ (37): ٻين کان گھري ڪري شيون

- (مثلاً جوتا، چادر، موبائل فون، چارجر، گاڏي وغيره) استعمال ته نه ڪيون؟
- (38):** ڪوڙ ڳالهائڻ، غيبت ۽ چُغلي کان بچيو؟ **(39):** ڪجهه نه ڪجهه وقت ”مدني چينل“ ڏٺو؟ **(40):** ذاتي دوستي ته نه ڪئي؟ **(41):** وقت تي قرض ادا ڪيو؟ **(42):** عاجزي جا اهڙا لفظ ته نه ڳالهايا جن جي تائيد دل نه ڪندي هجي؟ **(43):** صفائي ۽ سليقي جو خيال رکيو؟ **(44):** مسلمانن جي عيبن جي پرده پوشي ڪئي؟ **(45):** فجر جي نماز کان بعد واري مدني حلقن ۾ شرڪت ڪئي؟ **(46):** ڪجهه نه ڪجهه جائز ڪمن کان پهريان بسم الله پڙهي؟ **(47):** چوڪ درس ڏنو، يا ٻڌو؟ **(48):** اسراف کان بچيو؟ **(49):** تريفڪ جي قانونن جي پابندي ڪئي؟ **(50):** تنظيمي طريقيڪار جي مطابق مسئلو حل ڪيو؟ **(51):** زبان جي گناهن کان بچيا؟ **(52):** فضول گفتگو کان بچيا؟ **(53):** مذاق، مسخري، طنز، دل آزاري ۽ تهڪ ڏئي ڪلڻ کان بچيا؟ **(54):** عمامو شريف ٻڌو؟ **(55):** پنهنجي والدين ۽ پير و مرشد کي ايصالِ ثواب ڪيو؟ **(56):** ماءُ پيءُ جو ادب ڪيو؟

فصلِ مدينه ڪارڪردگي

- لکي ڪري گفتگو 12 پيرا اشاري سان گفتگو 12 پيرا نگاهون جُهڪائي گفتگو 12 پيرا.

هفتيوار 9 نيك اعمال

- (57):** اسلامي پيڻن جي هفتيوار اجتماع ۾ ڪنهن نه ڪنهن اسلامي پيڻ کي گهران موڪليو؟ **(58):** هفتيوار مدني مذاڪرو ڏنو يا ٻڌو؟ **(59):** هفتيوار اجتماع ۾ اول کان آخر تائين شرڪت ڪئي؟ **(60):** يومِ تعطيلِ اعتكاف ڪيو؟ **(61):** مريض يا ڏکائيل جي عيادت

يا غمخواري ۽ ڪنهن جي عزيز جي انتقال تي تعزيت ڪئي؟ (62): هفتي ۾
 ڪنهن ڏينهن روزو رکيو؟ (63): هفتيوار رسالو پڙهيو يا
 ٻڌو؟ (64): علاقائي دورو ڪيو (65): پهريان اچڻ وارا اسلامي
 پائر هاڻي نه ٿا اچن انهن کي بيهر ماحول سان وابسته ڪيو؟